

УДК 338.27

Лелюк Ю.В.

Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

РОЗВИТОК КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ЗАКЛАДАХ КУЛЬТУРИ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ ШЛЯХОМ КОМПЛЕКСНОГО МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

У статті розглядається система управління навчальним процесом вищої культурно-мистецької освіти та перспективи залучення молодих фахівців до закладів культури сільської місцевості. Обґрунтовано необхідність створення єдиного комунікаційно-інформаційного простору з забезпеченням зворотнього зв'язку працівників культури сільської місцевості зі студентами ВНЗ культури і мистецтв.

Ключові слова: кадрове забезпечення; заклад культури; сільська місцевість; ВНЗ культури і мистецтв; мережа Інтернет; веб-сайт.

Lelyuk Yu.

THE DEVELOPMENT OF HUMAN RESOURCING IN THE CULTURAL INSTITUTIONS IN RURAL AREAS BY COMPLEX MODELING THE SYSTEM OF HIGHER CULTURAL AND ART EDUCATION

The necessity of creating united communicative and informative space with providing feedback workers in rural areas and students of the University of Culture and Arts.

Keywords: Staffing; cultural institution; countryside; University of Culture and Arts; Internet; website.

Лелюк Ю. В.

РАЗВИТИЕ КАДРОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В УЧРЕЖДЕНИЯХ КУЛЬТУРЫ СЕЛЬСКОЙ МЕСТНОСТИ ПУТЕМ КОМПЛЕКСНОГО МОДЕЛИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ ВЫСШЕГО КУЛЬТУРНО-ХУДОЖЕСТВЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье рассматривается система управления учебным процессом высшего культурно-художественного образования и перспективы привлечения молодых специалистов в учреждения культуры сельской местности. Обоснована необходимость создания единого коммуникационно-информационного пространства с обеспечением обратной связи работников культуры сельской местности со студентами вузов культуры и искусств.

Ключевые слова: кадровое обеспечение; учреждение культуры; сельская местность; ВУЗ культуры и искусств; сеть Интернет; веб-сайт.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Ефективність організації навчального процесу у вищій школі та компетентність студентів у значній мірі залежить від ефективного проведення практики при якій здійснюється подальше працевлаштування. Професійна майстерність майбутніх працівників культури не має бути сформована лише у процесі теоретичної підготовки. Тільки завдяки практичній частині навчального процесу може сформуватись фахівець з новими ідеями, дослідницькими, аналітичними, організаторськими та комунікативними якостями, фахівець, який зможе адаптуватися у сучасних умовах та швидко реагувати на вимоги часу, розвивати професійно-особистісні якості та самостійно приймати рішення.

Отже, практична підготовка разом з теоретичною тісно взаємопов'язані та є органічним поєднанням двох сторін єдиного процесу – це, образно кажучи, два крила всієї професійної освіти. Організація практичної підготовки студентів регламентується Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України,

де зазначено, що практика є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки спеціалістів в вищих навчальних закладах (ВНЗ) [1].

Незважаючи на це, в організації практики у ВНЗ культури і мистецтв залишається не вирішеним ряд проблемних питань. Зокрема – це відсутній прямий зв'язок між ВНЗ та закладами культури, особливо сільської місцевості. Тому виникає потреба у створенні та налагодженні інформаційного зв'язку між учасниками цього процесу для формування єдиного комунікаційного простору, що створить взаємну зацікавленість в якісному і ефективному проведенні практики, адже протягом проходження практики керівники закладів культури мають можливість спостерігати за діяльністю студентів та сприяти працевлаштуванню їх у даній установі.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Нові шляхи комплексного моделювання досліджували вітчизняні вчені, зокрема: М. Ф. Головатий [2], І. С. Катеринчук [3], Я. М. Мартинишин [4], А. А. Тимченко [5], О. А. Щербина [6] та інші.

Цілі статті. На основі проведених досліджень визначити нові методи розвитку кадрового забезпечення закладів культури сільської місцевості шляхом створення інформаційної інфраструктури у системі вищої культурно-мистецької освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Загальні тенденції розвитку світового суспільства характеризуються підвищенням значимості інформації та її ефективного обміну між усіма учасниками процесу. Розвиток інформаційних технологій і їх масове використання в усіх сферах життєдіяльності людини призвели до того, що нині мережа Інтернет стала не лише глобальним засобом комунікації без територіальних і національних кордонів, але й ефективним каналом розповсюдження інформації, що надає безпрецедентні можливості для формування інформаційно-комунікаційної взаємодії між культурно-мистецькими ВНЗ та закладами культури, зокрема сільської місцевості. В указі Президента України № 928 від 31 липня 2000 року «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет, забезпечення доступу до цієї мережі в Україні» мова йде про забезпечення широкого доступу громадян до мережі Інтернет, ефективного використання її можливостей для розвитку вітчизняної науки, освіти та культури [7].

Для успішного об'єднання всіх учасників процесу освіти та культури у мережі Інтернет необхідно створити єдиний державний веб-сайт «Державне проходження практики та працевлаштування студентів сфери культури і мистецтв». На сьогоднішній день створення державного ваб-сайту є дієвим і найбільш дешевим способом взаємодії та зворотнього зв'язку. Специфікою такого сайту може бути: активізація процесу спілкування та інформаційно-аналітичної співпраці державних закладів культури та ВНЗ культури і мистецтв; захист інформації від несанкціонованого доступу (доступність до унікальної інформації лише зареєстрованим споживачам); достовірність пропонованої інформації; оперативне оновлення загальної інформації сайту про культурно-мистецькі заходи та події (концерти, виставки, фестивалі, конференції, форуми, цікаві статті тощо); створення єдиної інформаційної інфраструктури з забезпеченням зворотнього зв'язку; ведення архіву інформації. Крім того, веб-сайт державного значення служитиме платформою для підвищення іміджу закладів культури у сільській місцевості та сприятиме залученню місцевих та іноземних інвесторів. Основною метою веб-сайту «Державне проходження практики та працевлаштування студентів сфери культури і мистецтв» є залучення молоді і раціональне використання її інтелектуального і творчого потенціалу для розвитку закладів культури у сільській місцевості.

Та попри такі переваги від використання державного веб-сайту існує ряд проблемних питань. Основною проблемою ефективного функціонування такого веб-сайту є відсутність достатнього досвіду роботи з комп'ютерними технологіями у більшості працівників та відсутність у багатьох закладах культури сільської місцевості не те щоб власного веб-сайту, а комп'ютера під'єданого до мережі Інтернет. Ми вважаємо, що у XXI столітті працівники закладів культури сільської місцевості не можуть бути байдужими до інформаційних технологій і повинні йти пліч-о-пліч із сучасністю. А це зумовлює необхідність впровадження державних програм «Сучасні технології в культурі сільської місцевості» щодо під'єднання цих закладів до мережі Інтернет та створення особистих веб-сайтів. Вищезазначені проблеми призводять до того, що на даний час до мережі Інтернет під'єднана не велика кількість сільських закладів культури. Точних даних про їх приєднання до мережі немає, а отже ми не можемо систематизувати інформацію щодо їх діяльності. Тому, створення веб-сайту кожного закладу культури набуває актуальності як складової створення образу сучасності та потребує перспектив розвитку.

У наш час створити персональний веб-сайт може будь-який користувач, маючи мінімальні навички роботи на ПК. Для спрощення і пришвидшення процесу створення веб-сайтів для закладів культури сільської місцевості, пропонується розробити єдиний шаблон. Серед складових навчального процесу особистий веб-сайт займає важливе місце у діяльності ВНЗ. Проведений нами моніторинг, свідчить про те, що майже всі ВНЗ культури і мистецтв мають свій власний сайт. Отже, при успішному залученні сільських закладів культури до створення власного інформаційного простору у мережі Інтернет, взаємодія працівників культури сільської місцевості зі студентами ВНЗ матиме позитивні наслідки.

Для успішного створення єдиного комунікаційного простору необхідно проаналізувати потреби як працівників культури так і студентів, сформулювавши основну мету державного веб-сайту. Отже, основною метою сайту «Державне проходження практики та працевлаштування студентів сфери культури і мистецтв» передбачається залучення студентів до проходження практики та працевлаштування у закладах культури сільської місцевості, оперативного інформування про заходи та події у сфері культури і мистецтв.

Структура і наповнення сайту повинні сприяти задоволенню інформаційних потреб користувачів та бути максимально простими, зрозумілими і зручними для використання, адже якість ресурсу суттєво знижується, якщо інформацію складно або взагалі неможливо знайти. Доступ до сайту не повинен мати обмежень, проте переглянути всю інформацію можуть лише зареєстровані користувачі, для всіх інших будуть доступні лише новини, майбутні заходи та події. Реєстрація на сайті для ВНЗ і державних закладів культури здійснюється на безоплатній основі, для приватних суб'єктів закладів культури і мистецтв, які зацікавлені у проходженні студентами практики і працевлаштуванні здійснюється разова оплата при реєстрації і внесок раз у пів року при оновленні даних ВНЗ. Реєстрація учасників здійснюється безпосередньо на сайті, заповнивши анкету в електронній формі, після чого адміністратор сайту або приймає або відхиляє запит. Все управління сайтом здійснюється з адміністраторського розділу: управління зареєстрованими користувачами, додавання новин, оновлення інформації, розсилка, модернізація сайту та інше.

На основі проведеного нами аналізу, пропонуємо наступну інформаційну модель державного веб-сайту, яку представлено на (рис. 1).

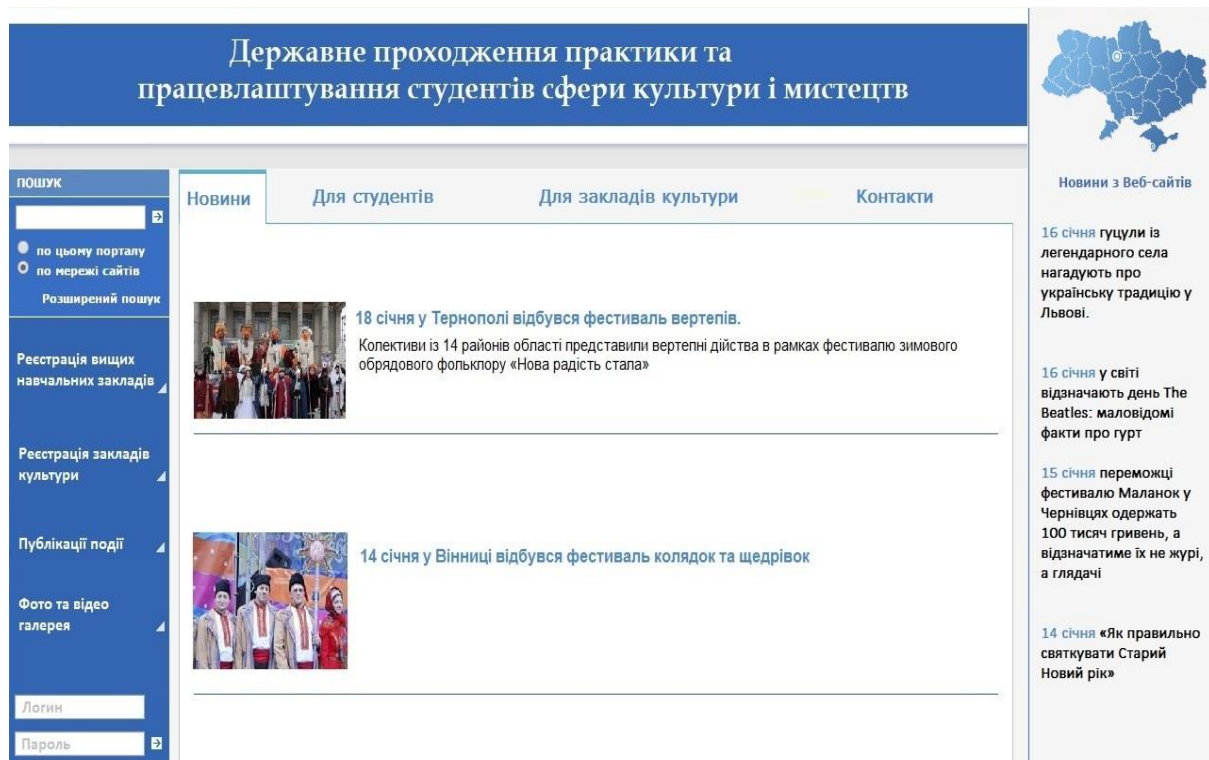

Рис. 1. Зображення веб-сайту «Державне проходження практики та працевлаштування студентів сфери культури і мистецтв»

Джерело: складено автором на основі: [3; 5, с. 111–117; 6, с. 36; 8, с. 52–92, 173–179, 190–196, 210–224, 261–273, 276–279, 287, 299–301, 376–387].

Меню розташовується на головній сторінці сайту та містить наступні розділи: мапу України, на якій розміщені зареєстровані ВНЗ культури і мистецтв та заклади культури як державної, так і приватної форми власності, назва яких є гіперпосиланням на офіційний сайт; загальну інформацію, яка поділена на окремі розділи для кожної групи «Для студентів» та «Для закладів культури»; новини про заходи і події у галузі культури і мистецтв, що регулярно і своєчасно оновлюються (це призводить до кращої індексації сайту пошуковими системами) та зворотній зв'язок (дослідження запитів, інтересів та відгуків користувачів сайту за допомогою різного роду опитування, коментарів та інших форм зв'язку), який є невід'ємною складовою комунікаційного процесу.

Для зручності користування сайтом, головна сторінка містить пошукову панель. Додатковою перевагою є також надання можливості здійснення розширеного (пошуку за словами в назві, тексті, за датою тощо) пошуку. Після пошукової системи розміщені шаблони реєстраційних форм для ВНЗ та закладів культури. У рубриці публікації та події розміщено інформацію про нову опубліковану літературу (доступ до електронних версій книг, журналів, фото каталогів книг, аудіо- видань, наукових праць, посилання на вітчизняні і зарубіжні електронні джерела тощо). Рубрика фото та відео галереї розміщує у собі публікацію різноманітного мультимедійного контенту – цифровими фотографіями, аудіо- і відеоматеріалами (концертів, шоу програм, онлайн лекцій, конференцій, виставок як державного так і університетського рівнів) презентаціями, які є гіперпосиланнями на офіційні сторінки відправника (якщо це ВНЗ або заклад культури) або посилання на розміщення у відеопорталі YouTube.

Працівникам закладів культури необхідно спочатку на карті обрати регіон, з'ясувати наявні ВНЗ культури та мистецтв, потім обрати конкретний ВНЗ, факультет і спеціальність яка цікавить (рис. 2).

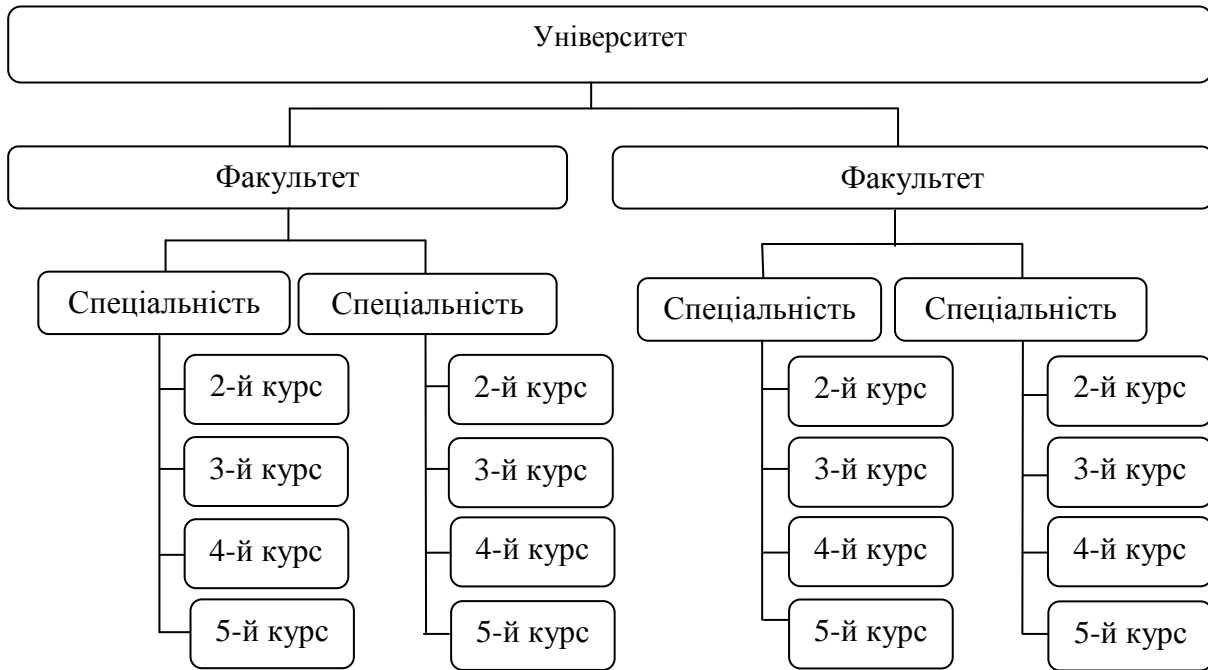

Рис. 2. Структура сайту побудована відносно факультетів, спеціальностей та курсів
 Джерело: складено автором на основі [6, с. 36]

Із запропонованої таблиці успішності (табл. 1) вибрати резюме студента та отримати повну інформацію про його наукову та творчу діяльність.

Таблиця 1

Напрямок підготовки «Менеджер індустрії дозвілля»

№	ПІБ	Наукова успішність	Творча успішність
1	Бабієнко Дмитро Ігорович	96	90
2	Висоцька Олена Миколаївна	85	95
3	Гуменюк Тарас Володимирович	91	70
4	Дейнеко Олег Павлович	86	80
5	Коваленко Дмитро Ігорович	75	95
6	Лисюк Дарина Олександрівна	80	85
7	Орлик Євгенія Андріївна	90	85
8	Погребняк Софія Данилівна	95	80
9	Радченя Світлана Володимирівна	91	95
10	Тимошук Ілля Валерійович	84	98

Джерело: складено автором

Особливою перевагою даного сайту може бути розміщення (з правої сторони) найбільш популярних веб-сайтів, що містить інформацію про майбутні заходи та події у сфері культури і мистецтв з посиланнями на офіційні джерела. Це забезпечить ефективність сайту як інформаційно-комунікативного джерела.

Зауважимо, що для ефективної роботи сайту необхідно враховувати сучасні технологічні зміни. На сьогодні вже не достатньо створити веб-сайт наповнивши його інформацією, котрий буде зручний і матиме розширення екрану для роботи на стаціонарному комп'ютері. Необхідно враховувати, що сучасні технології дозволяють користуватись Інтернетом і з інших пристроїв, таких як планшет, телефон чи смартфон, і це може спричинити деякі незручності у користуванні. Тому веб-сайт «Державне проходження практики та працевлаштування студентів сфери культури і мистецтв» необхідно спроектувати в двох варіантах – для широкого розширення екрану (стаціонарного комп'ютера чи ноутбука) та для мобільних пристроїв. Такі інструменти

взаємодії дають можливість користувачу використовувати інформацію не знаходячись біля стаціонарних комп'ютерів.

Щоб запропонований веб-сайт реалізував активну інтернет-комунікацію, необхідно проінформувати керівників ВНЗ, студентів, керівників та працівників закладів культури про основну діяльність сайту шляхом рекламного оголошення. Найдієвішим видом реклами у цьому контексті може бути систематична телевізійна реклама, яка стане ефективним засобом популяризації веб-сайту, адже залишається максимально дієвою завдяки масштабу аудиторії [9, с. 419–437]. Щоб досягти ефективного рівня рекламної дії, необхідно забезпечити зв'язок між державою і суспільством, сформувані рекламне оголошення на основі певних психологічних механізмів, ціннісних понять, соціальних установок, створюючи певний імідж і соціальну значущість діяльності закладів сфери культури і мистецтв. Проте, даний вид реклами може бути використаний на першочерговому етапі. Надалі, щоб рекламне звернення передавало додаткову інформацію необхідно працювати лише з потенційною цільовою аудиторією, нагадуючи їм про веб-сайт з різних сайтів-партнерів або особистими інформаційними листами. Отже, використання веб-сайту «Державне проходження практики та працевлаштування студентів сфери культури і мистецтв» значно підвищить ефективність роботи основних учасників процесу – студентів і працівників закладів культури (рис. 3).

Рис. 3. Переваги діяльності державного веб-сайту для вищих навчальних закладів сфери культури та мистецтв та закладів культури

Джерело: складено автором

На сьогодні, у кадровому забезпеченні закладів культури сільської місцевості відчувається критична нестача ініціативних, висококваліфікованих кадрів, здатних приймати ефективні рішення. З огляду на це, для подолання кадрової кризи, яка вже

має місце у сфері культури сільської місцевості, необхідно всерйоз задуматись над формуванням та ефективним використанням кадрового резерву на державному рівні, шляхом впровадження нових інноваційних методів. Це дасть можливість сформувати стабільну та ефективну систему кадрового забезпечення, яка складатиметься з професійних, ініціативних, комунікабельних та перспективних співробітників, які мають організаторські здібності і прагнуть створити свою кар'єру саме у сфері культури. Всі студенти, які включені у резерв, мають можливість тимчасово зайняти посаду, виконуючи всі обов'язки на період відсутності основного робітника.

Висновки. Професійне становлення молодих спеціалістів являється важливим компонентом кадрової трансформації сфери культури. Проте, для успішної діяльності у закладі культури сільської місцевості важливо не лише залучити в штат молодих фахівців, але й створити оптимальні умови для їх закріплення. Для виконання цієї задачі необхідно не лише теоретично, але й практично застосовувати заходи мотивації. В інформаційній революції важливого значення для працівників закладів культури сільської місцевості набуває можливість удосконалювати творчу майстерність, опрацьовувати корисну інформацію та постійно оновлювати знання, тим самим сприяючи розвитку професійної компетентності та підвищення фахового рівня. Нове мислення, нові погляди – призводять до всебічного розвитку у творчій діяльності. Як зазначав відомий український філософ, поет Григорій Сковорода, що побудувати справді гуманне суспільство можна лише на основі освіти і самопізнання [2].

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України: Наказ від 08.04.1993 № 93. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>
2. Головатий М. Ф. Соціологія молоді. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bookb.net/book_socologya-molod_701_page_32/
3. Катеринчук І. С. Інтелектуальна автоматизована система контролю знань студентів вищих навчальних закладів / І. С. Катеринчук, В. В. Кравчук, В. М. Кулик, Р. В. Рачок // Інформаційні технології в освіті. – 2009. – Вип. 4. – С. 139–147.
4. Мартинишин Я. М. Системний підхід в управлінні корпораціями у сфері культури / Я. М. Мартинишин, В. Комар // Економіка і менеджмент культури. – 2015. – № 1. – С. 29–39.
5. Тимченко А. А. Нові підходи до створення системи контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів ВНЗ / А. А. Тимченко, Ю. В. Триус, Л. П. Оксамитна, І. В. Стеценко // Інформаційні технології в освіті. – 2009. – Вип. 4. – С. 111–123.
6. Щербина О. А. Проектування структури сайту Moodle для вищого навчального закладу та організація робіт з його створення / О. А. Щербина, К. С. Васильєв // Вісник ЛДУ БЖД. – 2014. – № 9. – С. 35–40.
7. Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет, забезпечення доступу до цієї мережі в Україні: указ Президента України від 31.07.2000 р. № 928 /2000. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/928/2000>
8. Йен Л. Создай свій веб-сайт с помощью HTML и CSS / Ллойд Йен. – СПб.: Питер, 2013. – 416 с.
9. Котлер Ф. Стратегічний маркетинг для навчальних закладів / Ф. Котлер, Карен Ф. А. Фокс, [пер. з англ.]. – К.: УАМ, Вид. Хімджест, 2011. – 580 с.

Рецензент д.е.н., професор Мартинишин Я.М.